

PENGUASAAN PELAJAR MELAYU TERHADAP TEKANAN SUARA MENYEBUT PERKATAAN ARAB DARI SUDUT INTENSITI

Nazratul Aini Binti Ramli
(Corresponding Author)
Universiti Putra Malaysia,
nazratul101@gmail.com

Che Radiah Binti Mezah
Universiti Putra Malaysia,
cradiah@upm.edu.my

Yap Ngee Thai
Universiti Putra Malaysia,
ntyap@upm.edu.my

ABSTRAK

Kajian bidang fonetik bahasa Arab melibatkan kajian instrumental masih baru di Malaysia. Penggunaan perisian moden seperti perisian Praat dapat meneliti aspek suprasegmental dengan mengukur nilai tekanan suara melalui intensiti dengan lebih tepat. Tekanan suara (*al-nabr*) yang baik memberi kesan ke atas penyampaian mesej dalam berkomunikasi. Apa yang sering berlaku ialah apabila kebanyakan pelajar menuturkan perkataan tanpa mengikut kaedah sebutan suku kata bahasa Arab yang betul. Justeru, kajian ini bertujuan untuk melihat tahap penguasaan pelajar terhadap tekanan suara menyebut perkataan Arab dari sudut intensiti melalui tiga pola berbeza iaitu [kv+kv+kv] فَعَلَ, [kvk+kvk+kvk] اسْتَدْفَعَلْ dan [kvk+kv+kvk] يَنْفَعِلْ. Data dianalisis secara kuantitatif dengan menggunakan perisian Praat. Subjek bagi kajian ini merupakan pelajar kelas kemahiran Bahasa Arab Tahap 3 di UPM. Kajian ini menggunakan

sembilan perkataan bahasa Arab sebagai instrumen kajian. Dapatan kajian menunjukkan bahawa kebanyakan pelajar Melayu cenderung untuk menekankan suku kata akhir ketika menuturkan perkataan pola [kv+kv+kv]. Didapati pengetahuan pelajar tentang tekanan suara dalam perkataan adalah lemah. Kajian ini diharapkan dapat memberi impak dalam pembelajaran bahasa Arab khususnya aspek fonetik serta menjadi pencetus kepada kajian fonetik instrumental akan datang.

Kata kunci: Tekanan suara, intensiti, komunikasi bahasa Arab, perisian Praat

1.0 PENDAHULUAN

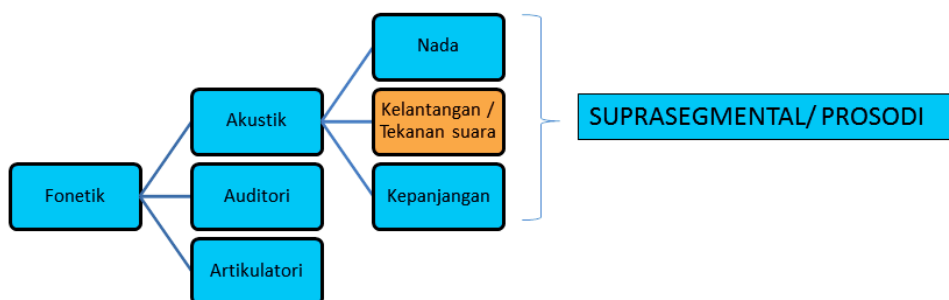
Kajian tentang bunyi bahasa membincangkan deskripsi yang dilakukan dalam menghasilkan bunyi-bunyi melalui organ pertuturan atau sebutan. Setiap bunyi yang terhasil ini mempunyai cirinya yang tersendiri sebagaimana yang dirakamkan dalam bentuk notasi muzik dan digolongkan sebagai kajian fonetik. Dengan kaedah yang sama, bunyi-bunyi bahasa yang dihasilkan oleh manusia juga dikaji (Indirawati Zahid & Mardian Shah, 2006).

Dalam kajian fonetik, para sarjana Arab telah mendahului sarjana barat melalui kajian fonetik bacaan al-Quran. Al-Quran al-Karim yang perlu dibaca dengan kaedah bunyi tertentu merupakan sumber utama kajian fonetik di dalam bahasa Arab. Pengkajian mengenai ciri-ciri ilmu suara yang dinamakan ilmu fonetik telah mula tumbuh di dalam bahasa Arab dengan kedatangan Islam yang membawa kitab suci al-Quran al-Karim (Mohd. Zaki bin Abd. Rahman, 2002)

Ilmu fonetik dibahagikan kepada fonetik artikulatori, fonetik auditori dan fonetik akustik. Fonetik artikulatori membincangkan kemahiran bertutur menggunakan alat dan daerah artikulasi. Fonetik auditori pula mendeskripsi kemahiran mendengar dari bunyi-bunyi yang dihasilkan. Manakala, fonetik akustik mengkaji transmisi bunyi-bunyi yang

dihasilkan oleh organ-organ sebutan (Indirawati Zahid dan Mardian Shah Omar, 2006).

Fonetik akustik melibatkan tiga ciri fizikal ucapan bahasa iaitu nada, kelantangan dan kepanjangan (Nor Hashimah Jalaluddin, 2007). Kesemua ciri ini boleh diterangkan dengan menggunakan spektogram seperti di dalam rajah 1.

Rajah 1: Pembahagian fonetik

2.0 PENGERTIAN PROSODI DAN SUPRASEGMENTAL

Prosodi mampu menjelaskan segala perkara mengenai bentuk bunyi bahasa yang hanya dapat didengar di telinga dan tidak dapat dijelaskan melalui simbol tulisan. Prosodi boleh membawa perubahan kepada kepanjangan suku kata, kelantangan nada percakapan dalam struktur bunyi ujaran yang dilafazkan.

Prosodi juga disebut fonem suprasegmental. Asasnya terdapat dua bahagian fonem, iaitu fonem segmental dan fonem suprasegmental. Fonem segmental yang turut dikenali fonem sekunder adalah fonem yang dapat dianalisis. Sebagai contoh /a/, /b/, /c/ dan /d/. Manakala, fonem suprasegmental adalah bunyi-bunyi yang mengiringi

fonem segmental misalnya tekanan, nada dan intonasi.

2.1 Aspek suprasegmental dalam pertuturan Bahasa Arab

Aspek suprasegmental dalam kemahiran bertutur melibatkan penggunaan bunyi-bunyi seperti tekanan suara, nada, jeda dan intonasi yang mengiringi bunyi-bunyi segmental dalam ujaran. Kemahiran mengaplikasikan aspek suprasegmental di tempat yang betul dalam pertuturan dapat membantu menjadikan sebuah pertuturan lebih sempurna. Suprasegmental yang turut dikenali sebagai prosodi merupakan aspek penting dalam bahasa Arab khususnya dalam penyampaian mesej dari penutur kepada pendengar. Ini bagi mengelakkan berlakunya salah faham yang menghalang kefahaman pendengar.

Para sarjana bahasa Arab (Ahmad Fikri, 1995 dan Abdul Basir, 2000) telah menyenaraikan aspek-aspek suprasegmental yang perlu ditekankan dalam pertuturan bahasa Arab.

1. Sebutan huruf, suku kata, perkataan, rangkai kata dan bunyi secara jelas.
2. Tekanan (keras atau lembut).
3. Mora atau mad (panjang atau pendek).
4. Jeda (penggunaannya adalah untuk memisahkannya dengan elemen-elemen linguistik yang boleh membawa perubahan makna.
5. Intonasi (naik atau turun suara)

2.2 Tekanan suara (*al-nabr*)

Tekanan suara memainkan peranan penting dalam pertuturan bahasa Arab terutamanya kepada penutur dan pendengar. Seseorang penutur yang mahir bertutur dalam bahasa Arab mestilah mempunyai maklumat yang sempurna mengenai tekanan suara dalam perkataan. Manakala pendengar yang baik adalah seorang pendengar yang dapat mengetahui kesahihan tekanan suara yang disebut oleh penutur. Setiap perkataan Arab yang mempunyai lebih dari satu suku kata memerlukan tekanan pada bahagian-bahagian suku kata tertentu. Hal ini penting bagi menjelaskan mesej yang ingin disampaikan kepada pendengar.

Tekanan suara (*al-nabr*) merupakan salah satu aspek suprasegmental yang perlu diberi

perhatian dalam kemahiran bertutur bahasa Arab. Menurut al-Mu'jam Al-'Arabiyy Al-'Assasiyy (1999) *al-nabr* (النَّبر) dari segi bahasa bermaksud satu suku kata dalam perkataan yang paling menonjol ketika dituturkan.

Menurut Ladefoged (1993), al-Khuli (1990) dan Abdullah (2004) *al-nabr* ialah penekanan suku kata yang lebih menonjol berbanding suku kata lain dalam sebutan perkataan Arab. Penekanan yang dimaksudkan ialah kekuatan suara yang lebih tinggi dan lebih panjang serta menarik perhatian pendengar daripada suku kata lain pada perkataan tersebut. Perkataan yang ditekankan itu juga turut mempunyai ketinggian nada yang menjadikan ia lebih jelas jika dibandingkan dengan suku kata lain dalam perkataan tersebut.

Roach (2009) menyatakan bahawa semua suku kata yang diberi penekanan dalam perkataan mempunyai satu ciri yang sama iaitu lebih menonjol berbanding suku kata lain. Tekanan suara (*al-nabr*) yang menonjol dapat diukur melalui beberapa cara, antaranya melalui kekuatan suara (*intensity*), kepanjangan vokal (*vowel length*), kenyaringan (*pitch*) dan kualiti vokal (*vowel quality*).

2.3 Pembahagian Tekanan

Al-nabr boleh dibahagikan kepada dua iaitu *al-nabr* dalam ayat dan *al-nabr* dalam perkataan. *Al-nabr* dalam perkataan dapat dikenal pasti dengan melihat huruf vokal dan kedudukan suku katanya. Manakala *al-nabr* dalam ayat menyerupai gaya intonasi.

Tekanan suara yang dilontarkan ketika menyebut perkataan Arab tidak tetap kerana tekanan boleh berlaku pada awal, tengah dan akhir (Umar, 2006).

Menurut Kamarulzaman Abd Ghani & Nik Mohd Rahimi (2000), kedudukan *al-nabr* dalam sesuatu perkataan Arab bergantung kepada

bilangan dan bentuk suku kata yang terdapat di dalamnya dan ia wujud pada awal, tengah ataupun akhir sesuatu perkataan. Berikut ialah garis panduan tekanan suara (*al-nabr*) dalam perkataan menurut Abdullah (2004). Garis panduan ini digunakan dalam bahasa Arab standard.

Jadual 1: Garis panduan tekanan suara berdasarkan Abdullah (2004)

1. Penekanan berlaku pada suku kata sebelum akhir, jika pola suku kata tersebut merupakan /kvk/ atau /kvv/, Contohnya perkataan اِسْتَفْهِمُ :					
هَمْ	+	تَفْ	+	اِسْ	
Kvk	+	kvk	+	Kvk	[kvk+kvk+kvk]
2. Penekanan berlaku pada suku kata pertama, jika pola suku kata sebelum akhir sama seperti pola suku kata pertama. Contohnya perkataan حَضْرَبْ :					
بْ	+	رْ	+	ضْ	
Kv	+	kv	+	Kv	[kv+kv+kv]
3. Penekanan berlaku pada suku kata sebelum akhir, jika pola suku kata tersebut merupakan suku kata pendek yang didahului oleh imbuhan. Contohnya perkataan يُنْتَقِلْ :					
قُلْ	+	تْ	+	يُنْ	
Kvk	+	kv	+	Kvk	[kvk+kv+kvk]

3.0 ISU DAN PERMASALAHAN

Dalam kemahiran bertutur, aspek *al-nabr* telah diberi penekanan dalam proses pengajaran dan pembelajaran sebagaimana yang dinyatakan dalam silibus kementerian sejak di peringkat sekolah rendah lagi. Bagi pelajar bahasa kedua, mereka biasanya menghadapi cabaran berdepan dengan pelbagai kesulitan dalam menuturkan bahasa kedua. Ditambah pula dengan kebiasaan mereka menggunakan bahasa ibunda

sebagai bahasa utama menyebabkan mereka menghadapi masalah untuk menutur dan menyebut bahasa baru seperti bahasa Arab. (Sabariah Binti Othman, 2011).

Kebanyakan penutur Melayu apabila bertutur dalam bahasa Arab, intonasi yang diujarkan tidak seperti orang Arab (Abd Rauf, 2005). Pelajar Melayu sering menuturkan perkataan Arab tanpa tekanan suara akibat terkesan dengan ketiadaan tekanan suara dalam bahasa Melayu. Ini dibuktikan dengan penerangan oleh

Indirawati (2011) dalam kajiannya bahawa tekanan suara dalam suku kata bahasa Melayu berada dalam keadaan yang tidak tetap. Kajian Kamarulzaman & Nik Mohd Rahimi (2000) menyatakan bahawa pelajar perlu dilatih dalam beberapa aspek antaranya penyebutan vokal dan penyebutan suku kata yang tiada dalam bahasa Melayu. Pelajar juga perlu dilatih supaya tidak berlaku kesalahan makna ketika membaca al-Quran al Karim.

4.0 OBJEKTIF KAJIAN

Kebanyakan kajian lalu menganalisis data rakaman melalui proses pendengaran biasa yang berkemungkinan ketepatan data kajian yang diperoleh kurang meyakinkan. Sehubungan itu kajian ini cuba menganalisis data melalui perisian Praat yang mampu mengukur nilai intensiti melalui spektogram bagi mengetahui penguasaan pelajar Melayu menyebut perkataan Arab dengan tekanan (*al-Nabr*) yang betul pada suku kata perkataan Arab. Oleh itu, objektif kajian ini ialah:

- i. Melihat tahap penguasaan pelajar terhadap tekanan suara menyebut perkataan Arab dari sudut intensiti melalui pola [kv+kv+kv] فَعَلَ
- ii. Melihat tahap penguasaan pelajar terhadap tekanan suara menyebut perkataan Arab dari sudut intensiti melalui pola [kvk+kvk+kvk] اسْتَفْعِلُ
- iii. Melihat tahap penguasaan pelajar terhadap tekanan suara menyebut

perkataan Arab dari sudut intensiti melalui pola [kvk+kv+kvk] يَنْفَعِلُ

5.0 METODOLOGI KAJIAN

5.1 Responden

Kajian ini merupakan kajian lapangan yang menggunakan pendekatan kajian kes yang berbentuk kuantitatif. Seramai dua belas orang penutur jati bahasa Melayu dipilih sebagai responden dalam kajian ini. Responden terdiri daripada pelajar-pelajar peringkat Sarjana Muda di Universiti Putra Malaysia yang menuntut dalam pelbagai bidang. Pelajar terdiri daripada seorang lelaki dan sebelas orang perempuan yang berumur antara 22 dan 23 tahun. Selain itu, kesemua penutur dibesarkan di Malaysia dan tidak pernah menetap di luar negara sebelum ini. Kesemua penutur mendapat pendidikan awal bahasa Arab di sekolah rendah tahun satu hingga enam. Responden sedang mengikuti kursus kemahiran bahasa Arab Tahap 3 di Universiti Putra Malaysia dan lulus dalam kursus kemahiran bahasa Arab Tahap 2 sebelum ini.

Menurut Ladefoged (2003), bagi rakaman suara ujian produksi fonetik, enam orang bagi setiap jantina adalah mencukupi. Rakaman seorang penutur jati turut dianalisis bagi mengesahkan dan menjadi ukuran tambahan di samping berpandukan kaedah suku kata perkataan Arab yang telah disepakati oleh para sarjana Arab.

5.2 Instrumen

Bahasa Arab mempunyai banyak pola kata kerja. Setiap pola disebut dengan tekanan suara yang berbeza. Justeru kajian ini menguji kemampuan pelajar terhadap tekanan suara dari aspek intensiti melalui pola-pola tersebut. Sebanyak sembilan patah perkataan berdasarkan tiga pola berbeza dikaji

dan menjadi asas dalam kajian ini. Pola yang dipilih dalam kajian ini adalah pola-pola mudah yang sesuai untuk diuji kepada pelajar kelas kemahiran. Ketiga-tiga pola ini diutarakan oleh 'Adil Al-Sheikh Abdullah dalam bukunya *Muqaddimah fi Al-ilm Al-aswat*. Ini digambarkan dalam jadual 2 dibawah.

Jadual 2: Perkataan yang dipilih sebagai instrumen kajian

Bil.	Pola	Perkataan	Simbol IPA	Makna
1	[kv+kv+kv]	ضَرَبَ	dʕa.ra.ba	Dia telah memukul
		دَفَعَ	da.fa.ʕa	Dia telah membayar
		ذَهَبَ	ða.ha.ba	Dia telah pergi
2	[kvk+kvk+kvk]	اسْتَفْهِمَ	ʔis.taʔ.him	Mintalah penjelasan
		اسْتَعْفَرَ	ʔis.taʔ.fir	Pohonlah keampunan
		اسْتَعْمَلَ	ʔis.taʔ.mil	Gunalah
3	[kvk+kv+kvk]	يَنْتَقِلُ	jan.ta.qil	Dia sedang berpindah
		يَنْتَهِي	jan.ta.hi:	Sedang berakhir
		يَنْتَصِرُ	jan.ta.sʕir	Memenangi

Jadual 2 menunjukkan perkataan-perkataan yang digunakan dalam kajian ini bersama simbol IPA dan maknanya. Pola pertama [kv+kv+kv] adalah dari *wazn* فَعَلَ. Pola kedua [kvk+kvk+kvk] adalah dari *wazn* اسْتَفْعَلَ, اسْتَعْفَلَ adalah *fi'il madhi*, اسْتَعْمَلَ adalah *fi'il al-mudhari'* dan اسْتَفْعَلَ *fi'il al-amr*. Kajian ini akan meneliti *fi'il al-amr* dari *wazn* اسْتَفْعَلَ sahaja. Manakala, pola ketiga [kvk+kv+kvk] adalah dari *wazn* انْفَعَلَ, انْقَعَلَ adalah *fi'il madhi*, يَنْفَعَلُ adalah *fi'il al-mudhari'* dan يَنْفَعِلُ *fi'il al-amr*. Kajian ini akan meneliti *fi'il al-mudhari'* dari *wazn* يَنْفَعِلُ sahaja.

Pengumpulan data dimulakan dengan merakam suara pelajar di dalam bilik yang senyap untuk mengurangkan gangguan bunyi. Sebelum rakaman suara dijalankan, pengkaji akan menerangkan prosedur

kajian dan apa yang perlu dilakukan oleh responden. Responden diminta menuturkan 18 perkataan Arab dengan gaya sebutan biasa bagi mendapatkan tekanan suara sebenar. Tekanan suara yang diuji adalah

tekanan suara dalam perkataan sahaja. Pengkaji mengedarkan senarai perkataan dan memberikan tempoh bersedia kepada responden. Ini bertujuan mengelakkan kesilapan sebutan huruf ataupun baris oleh responden. Suara responden kemudiannya dirakam seorang demi seorang.

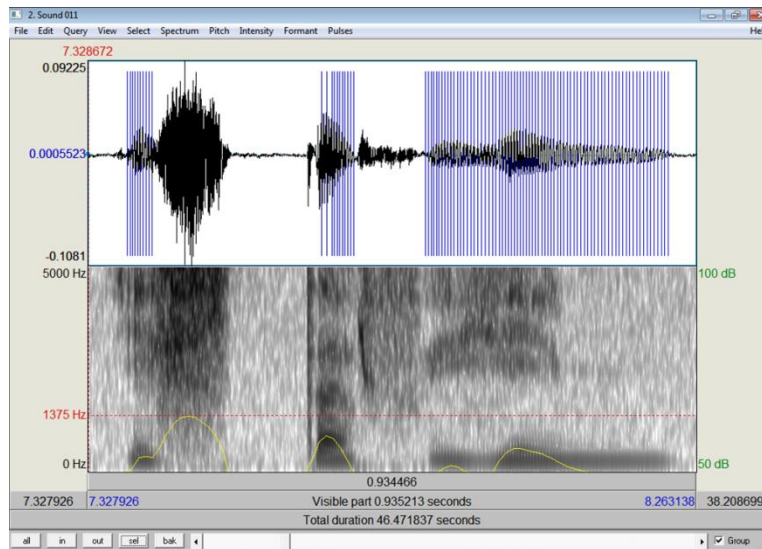
Kesemua sembilan perkataan bahasa Arab dinilai melalui pendapat sarjana Arab sama ada ditekankan di pangkal huruf, tengah atau akhir. Rakaman di rekod menggunakan perisian Praat melalui saluran mono. *Sampling Frequency* bagi rakaman suara pelajar yang digunakan dihadkan kepada 22050 Hz yang dianggap sesuai untuk merakam suara manusia.

Rakaman perkataan Arab yang dijalankan disimpan dalam format fail WAV untuk dianalisis. Pengkaji turut melakukan transkripsi menggunakan *International Phonetic Alphabet* (IPA) bagi kemudahan penutur bahasa lain yang tidak mempunyai asas bahasa Arab dan ia merujuk kepada jadual *IPA for Arabic* berdasarkan bahasa Arab standard.

Sebelum kajian dijalankan kepada pelajar, pengkaji turut menganalisis bacaan penutur jati sebagai garis panduan sebutan yang betul dan didapati sebutan beliau menepati garis panduan tekanan (*al-nabr*) seperti yang telah disepakati oleh para sarjana Arab dalam bidang fonetik. Hal ini amat membantu pengkaji dan mengukuhkan lagi hasil dapatan kajian.

5.3 Analisis data

Data yang diperoleh daripada kajian ini dianalisis dengan menggunakan perisian Praat versi 5363. Perisian ini dicipta oleh Paul Boersma dan David Weenink dari Institut Sains Fonetik, University Of Amsterdam. Melalui perisian ini, eksperimen mendengar dan menganalisis ucapan dapat dijalankan dengan melihat spektograf serta mengukur nilai kekuatan suara (*intensity*), kenyaringan (*pitch*) dan formant. Perkataan yang dianalisis melalui bacaan nilai intensiti adalah (ضَرَبَ، دَفَعَ، ذَهَبَ، اسْتَقْفَمَ، اسْتَعْوَزَ، اسْتَعْمَلَ، يَنْتَقِلُ، (يَنْتَهِي، يَنْتَصِرُ).

Rajah 2: Contoh penganalisan data

Rajah 2 di atas menunjukkan contoh analisis data yang dilakukan terhadap bentuk gelombang yang terhasil daripada sebutan perkataan **إِسْتَفْهِم**. Bentuk gelombang yang terdapat dalam rajah 2 merujuk kepada gelombang intensiti. Tiga suku kata yang dibandingkan nilai intensiti dapat dilihat melalui tiga bentuk gelombang. Pengkaji kemudian mendapatkan nilai intensiti setiap gelombang secara berasingan seterusnya membandingkan nilai ketiga-tiga intensiti tersebut. Nilai intensiti yang tertinggi merupakan tekanan suara yang dilakukan oleh pelajar.

6.0 DAPATAN KAJIAN DAN PERBINCANGAN

Berikut dipaparkan dapatan kajian yang akan dijelaskan berdasarkan tiga objektif kajian yang disasarkan. Nilai intensiti (hz) yang paling tinggi menunjukkan tempat suku kata yang diberi penekanan. Sehubungan

dengan itu penilaian ketepatan tekanan pelajar ke atas suku kata bagi setiap pola perkataan dilakukan dengan membandingkan nilai intensiti bagi ketiga-tiga suku kata. Petunjuk di bawah menjelaskan dapatan kajian yang bakal dibincangkan mengikut objektif.

- : menunjukkan nilai intensiti semasa pelajar menuturkan perkataan
- : menunjukkan suku kata yang perlu ditekankan.

6.1 Tahap penguasaan pelajar terhadap tekanan suara menyebut perkataan Arab dari sudut intensiti melalui pola [kv+kv+kv]

Arab dari sudut intensiti melalui pola [kv+kv+kv] dapat dilihat melalui paparan jadual 4 di bawah.

Penguasaan pelajar terhadap tekanan suara menyebut perkataan

Jadual 3: Jadual analisis bagi pola [kv+kv+kv]

Perkataan	Nilai Intensiti (hz)								
	da.ra.ba / ضَرَبَ			da.fa.ʿa / دَفَعَ			za.ha.ba / ذَهَبَ		
Tekanan suku kata yang betul	da	ra	ba	da	fa.	ʿa	za	ha	ba
Penutur jati	1.02	1.01	0.97	1.04	0.95	0.98	1.04	0.98	0.9
Responden									
1	1.04	1	0.97	1.01	0.92	1.03	1.04	1.04	0.99
2	1	0.95	1.04	0.01	0.99	1.02	1.05	0.97	0.97
3	1.01	0.99	1.01	1.03	1	0.99	0.99	0.98	1.02
4	0.99	1	0.01	0.02	0.96	1	1	1.01	0.98
5	1	0.96	1.03	1.06	1	0.97	1	1.01	1.01
6	0.98	0.95	0.05	1.06	0.99	0.96	1.02	1.05	0.95
7	0.99	0.92	1.03	1.01	0.94	1.01	1.03	0.94	0.97
8	1.02	1.02	0.97	1	1.04	1	1.05	0.96	0.95
9	1.04	0.98	0.99	1.04	1.01	1	1.07	1	0.98
10	1.04	0.99	0.94	1.06	0.97	0.96	1.02	1	0.96
11	1.01	1.01	1.02	1.03	1	1.04	1.02	0.96	1.04
12	1.02	0.99	1	1.02	0.98	1.01	1.02	1.01	0.97

Jadual 3 di atas menunjukkan keputusan ujian produksi sebutan perkataan bagi pola [kv+kv+kv]. Bagi pola ini, perkataan yang dipilih ialah دَفَعَ, ضَرَبَ dan ذَهَبَ. Menurut Adil Sheikh Abdullah, sekiranya pola suku kata sebelum akhir sama seperti suku kata pertama, penekanan berlaku pada suku kata pertama. Rakaman suara penutur jati membuktikan bahawa ia menepati garis panduan yang ditetapkan oleh sarjana Arab dalam bidang Fonetik. Sehubungan dengan itu penilaian ketepatan tekanan pelajar ke atas suku kata bagi setiap pola perkataan dilakukan dengan membandingkan nilai intensiti bagi ketiga-tiga suku kata dan suku kata pertama harus mengatasi suku kata lain.

Bagi perkataan ضَرَبَ, terdapat tujuh orang pelajar yang menuturkan dengan tekanan suara yang tepat. Terdapat empat orang pelajar yang melakukan kesilapan menekankan suku kata akhir dan seorang pelajar yang menekankan suku kata tengah dalam menuturkan perkataan ini.

Manakala bagi perkataan دَفَعَ, terdapat tujuh orang pelajar yang menuturkan dengan tekanan suara yang tepat. empat orang pelajar melakukan kesilapan apabila menekankan suku kata akhir lebih daripada suku kata pertama dan seorang pelajar menekankan suku

kata tengah. Bagi perkataan ذَهَبَ pula, tujuh orang pelajar berjaya menuturkan perkataan dengan tepat. Dua orang pelajar melakukan kesilapan dengan menekankan suku kata terakhir lebih daripada suku kata pertama dan dua orang pelajar yang menekankan suku kata tengah lebih daripada suku kata pertama. Seorang pelajar lain menekankan suku kata kedua dan ketiga lebih kuat daripada suku kata pertama.

6.2 Tahap penguasaan pelajar terhadap tekanan suara menyebut perkataan Arab dari sudut intensiti melalui pola [kvk+kvk+kvk]

Penguasaan pelajar terhadap tekanan suara menyebut perkataan Arab dari sudut intensiti melalui pola [kvk+kvk+kvk] dapat dilihat melalui jadual 4 di bawah.

Jadual 4: Jadual analisis bagi pola [kvk+kvk+kvk]

Perkataan	Nilai Intensiti (hz)								
	ʔistaf.him / اسْتَفْهِمُ			ʔistay.fir / اسْتَفْزِرُ			ʔistaʔmil / اسْتَفْعِلُ		
Tekanan suku kata yang betul	ʔis	taʔ	him	ʔis	taʔ	fir	ʔis	taʔ	mil
Penutur jati responden	0.93	1.05	0.96	0.92	1.07	0.99	0.93	1.04	0.97
1	1.04	1.01	1.04	1.04	1.02	1.04	1.02	1.02	1.04
2	1.04	1.05	1.03	1.03	1.09	1.08	1.03	1.08	1.08
3	1.05	0.99	1.01	1.06	1.02	1.01	1.05	1	1
4	1.04	0.99	0.98	1.06	0.99	1	1.06	1.02	0.95
5	1.04	1.04	0.99	1.03	1	1.03	1.02	0.95	1.02
6	1.07	1.05	0.93	0.99	1.09	1.02	0.96	1.09	0.97
7	1.05	1.03	0.97	1.04	0.98	1.03	1.06	1	0.98
8	1.04	1.08	0.99	0.95	1.09	1	1.06	1.04	0.96
9	1.04	1.02	1.04	1.05	1.05	1.08	1.04	1.06	1.02
10	1.08	1.01	0.95	1.05	1.03	0.93	1.06	1.02	0.91
11	1.1	1.06	1.08	1.05	1.03	1.06	1.06	1.09	1.04
12	1.06	1.05	1	1.05	1.03	0.99	1.06	1.07	0.97

Jadual 4 di atas menunjukkan keputusan ujian produksi sebutan perkataan bagi pola [kvk+kvk+kvk]. Bagi pola ini, perkataan yang dipilih ialah اسْتَفْزِرُ, اسْتَفْهِمُ dan اسْتَفْعِلُ. Menurut Adil Sheikh Abdullah, sekiranya pola suku kata tersebut merupakan /kvk/ atau /kvv/, penekanan berlaku pada suku kata sebelum akhir. Suku kata sebelum akhir di sini ialah suku kata di tengah. Oleh itu pelajar perlulah menekankan suku kata tengah bagi menyampaikan komunikasi yang berkesan. Rakaman suara penutur jati membuktikan bahawa ia menepati garis panduan sarjana Arab. Sehubungan dengan itu penilaian ketepatan tekanan pelajar ke atas suku kata bagi setiap pola perkataan dilakukan dengan membandingkan nilai intensiti bagi ketiga-tiga suku kata dan suku kata tengah harus mengatasi suku kata lain.

Bagi perkataan **اِسْتَفْهَمَ** hanya terdapat tiga orang pelajar yang menuturkan dengan tekanan suara yang tepat. Manakala sembilan orang pelajar melakukan kesilapan dengan menekankan suku kata pertama lebih kuat. Manakala bagi perkataan **اِسْتَعْفَرَ** terdapat lima orang pelajar yang menuturkan dengan tekanan suara yang tepat. Empat orang pelajar melakukan kesilapan dengan menuturkan suku kata pertama dan dua orang pelajar melakukan kesilapan apabila menekankan suku kata akhir lebih kuat dari suku kata tengah. Manakala, seorang pelajar melakukan kesilapan dengan menekankan suku kata pertama dan akhir. Perkataan **اِسْتَعْمَلَ** pula mencatatkan empat orang pelajar

menuturkan dengan tepat. Lima orang pelajar melakukan kesilapan dengan menekankan suku kata pertama dan dua orang pelajar turut melakukan kesilapan dengan menekankan suku kata akhir. Seorang pelajar menuturkan dengan menekankan dua suku kata iaitu pertama dan akhir.

6.3 Tahap penguasaan pelajar terhadap tekanan suara menyebut perkataan Arab dari sudut intensiti melalui pola [kvk+kv+kvk]

Penguasaan pelajar terhadap tekanan suara menyebut perkataan Arab dari sudut intensiti melalui pola [kvk+kv+kvk] dapat dilihat melalui paparan jadual 4 di bawah.

Jadual 5: Jadual analisis bagi pola [kvk+kv+kvk]

Perkataan	Nilai Intensiti (hz)								
	jan.ta.qil / يَنْتَقِلُ			jan.ta.hi: / يَنْتَهِي			jan.ta.s²ir / يَنْتَصِرُ		
Tekanan suku kata yang betul	jan	ta	qil	jan	ta	hi:	jan	ta	s²ir
Penutur jati	1	1.07	0.99	0.99	1.06	0.96	0.98	1.07	0.97
Responden									
1	1.04	0.99	1.02	1.03	1.02	1	1.01	1	1.01
2	0.96	0.97	0.99	1.05	1	0.99	1.04	0.96	1.02
3	1.02	1	1.01	1.02	1	0.99	1.04	0.99	0.99
4	1	1.02	1.01	0.99	1.01	1.01	1.02	1.04	0.96
5	0.98	0.98	1.04	1.02	1.04	0.95	1.01	1.01	1
6	1.04	1.03	1.03	1.02	1.04	0.99	1.06	1.01	1
7	1.02	0.99	1	1.03	0.94	1	1.01	0.95	1.01
8	1.01	1.08	0.97	1.04	1.04	0.94	1.02	0.95	1.02
9	1.03	1.03	1.01	1.01	1	1.02	1	0.99	1.04
10	1.04	1.04	0.96	1.04	1.04	0.96	1.03	1.03	0.98
11	1.02	1.05	1.05	1	1.06	1.05	1.01	1.03	1.04
12	1.03	1.05	0.96	1.05	1.03	0.94	1.03	1.02	1

Jadual 5 di atas menunjukkan keputusan ujian produksi sebutan perkataan bagi pola [kvk+kv+kvk]. Bagi pola ini, perkataan yang dipilih ialah **يَنْتَهِي**, **يَنْتَقِلُ** dan **يَنْتَصِرُ**. Menurut Adil

Sheikh Abdullah, sekiranya pola suku kata tersebut merupakan suku kata pendek yang didahului oleh imbuhan, penekanan berlaku pada suku kata sebelum akhir. Suku kata sebelum akhir di sini ialah suku kata di tengah. Oleh itu pelajar perlulah menekankan suku kata tengah bagi menyampaikan komunikasi yang berkesan. Rakaman suara penutur jati membuktikan bahawa ia menepati garis panduan sarjana Arab. Sehubungan dengan itu penilaian ketepatan tekanan pelajar ke atas suku kata bagi setiap pola perkataan dilakukan dengan membandingkan nilai intensiti bagi ketiga-tiga suku kata dan suku kata tengah harus mengatasi suku kata lain.

Bagi perkataan **يَنْتَقِلُ** hanya terdapat enam orang pelajar yang menuturkan dengan tekanan suara yang tepat. Terdapat empat orang pelajar yang melakukan kesilapan menekankan suku kata pertama dan dua orang pelajar yang menekankan suku kata terakhir dalam menuturkan perkataan ini. Manakala bagi perkataan **يَنْتَهِي** terdapat enam orang yang menuturkan dengan tekanan suara yang tepat. Lima orang pelajar melakukan kesilapan apabila menekankan suku kata pertama lebih daripada suku kata tengah dan seorang pelajar menekankan suku kata akhir. Bagi perkataan **يَنْتَصِرُ** pula, empat orang pelajar berjaya menuturkan perkataan dengan tekanan yang tepat. Empat orang pelajar melakukan kesilapan dengan menekankan suku kata pertama lebih daripada suku kata tengah dan dua orang pelajar yang menekankan suku kata terakhir lebih daripada suku kata tengah. Manakala pelajar ketujuh dan kelapan menekankan suku kata pertama dan akhir lebih kuat daripada suku kata tengah.

7.0 PENUTUP

Penggunaan perisian praat dalam kajian ini telah memaparkan hasil dapatan analisis tekanan suara ke atas suku kata perkataan Arab melalui intensiti dengan lebih terperinci. Berbanding proses pendengaran biasa, data kajian berbentuk instrumental ini lebih meyakinkan. Sebagai pelajar bahasa asing, pelajar Melayu kebiasaannya menghadapi masalah dalam menyebut perkataan bahasa Arab. Hasil kajian mendapati bahawa kebanyakan pelajar Melayu cenderung untuk menekankan suku kata akhir ketika menuturkan perkataan dengan pola [kv+kv+kv]. Didapati pengetahuan pelajar tentang tekanan suara dalam perkataan adalah lemah. Implikasi kajian ini terhadap pembelajaran bahasa Arab di UPM memberi kesedaran kepada guru mengenai kepentingan mendedahkan kepada pelajar cara menutur perkataan Arab mengikut suku kata yang betul. Ini bagi memperbaiki gaya pertuturan dan sebutan mereka supaya tidak terkesan dengan gaya bahasa Melayu. Kajian berbentuk instrumental ini juga boleh dilaksanakan menggunakan aspek suprasegmental yang lain iaitu tekanan suara dalam ayat dan

kepanjangan vokal agar keputusan bacaan dapat dinilai dengan lebih tepat. Diharap daripada hasil kajian ini akan memberi manfaat kepada

golongan yang terlibat dalam proses pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab khususnya dalam kemahiran bertutur.

RUJUKAN

- [1] Abd. Rauf Hassan Azhari. (2005). Peranan Media Internet Arab dalam Meningkatkan Kemahiran Mendengar dan Membaca di Kalangan Pelajar Melayu: Suatu Tinjauan. *Pertanika Journal Soc. Sci. & Hu.*, 13(1), 83-92.
- [2] Abdul Basir Awang & Mohd Ramli Idris Mansor. (2005). *Keberkesanan Kursus Bahasa Arab Peringkat Diploma Dalam Proses Pembelajaran Dari Segi Pertuturan: Kajian Kes Di Uitm Zon Utara (Kampus Sungai Petani Dan Kampus Arau)*. Research Reports, Institute of Research, Development and Commercialization. Universiti Teknologi MARA.
- [3] Abdullah, A. A. (2004). *Muqaddimah fi 'Ilm al-Aswat*. Kuala Lumpur: Universiti Islam Antarabangsa Malaysia.
- [4] Al-Khuliy, M. A. (1990). *Al-Aswat al-Lughawiyah*. Amman: Dar al-Falah.
- [5] *Al-Mu'jam al-'Arabiyy al-Asasiyy*. (1999). Perancis: Larus.
- [6] Indirawati Zahid & Mardian Shah Omar. (2006). *Fonetik dan Fonologi: Siri Pengajaran dan Pembelajaran Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: PTS Professional Publishing Sdn. Bhd.
- [7] Indirawati Zahid. (2011). Prosodi dalam P&P Bahasa Melayu: Pembentukan Sahsiah dan Jati Diri. *Jurnal Bahasa, Dewan Bahasa dan Pustaka Brunei*, 13, 3-17.
- [8] Kamarulzaman Abd Ghani & Nik Mohd Rahimi. (2000). Pengaruh Bahasa Melayu Ke Atas Penguasaan Sebutan Bahasa Arab dan Kemahiran Tilawah Al-Quran. *Sari*, 18, 67-79.
- [9] Ladefoged, P. (1993). *A Course in Phonetics*. 3rd edition. Fort Worth, TX: Harcourt, Brace, and Jovanovich.
- [10] Ladefoged, P. (2003). *Phonetic Data Analysis: An Introduction to Fieldwork and Instrumental Techniques*. Oxford: Blackwell Publishing.
- [11] Mohd Zaki bin Abd Rahman. (2002). *Fonetik dan Tajwid*. (Tesis Ph.D tidak diterbitkan). Universiti Malaya.
- [12] Nor Hashimah Jalaluddin. (2007). *Asas Fonetik*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- [13] Roach, P.J. (2009). *English Phonetics and Phonology: A Practical Course*. Cambridge: Cambridge University Press.
- [14] Sabariah Binti Othman. (2011). *Masalah Penyebutan Huruf Al-*

Qur'an Di Kalangan Saudara Baru: Satu Kajian Kes. (Tesis sarjana tidak diterbitkan). Universiti Malaya.

- [15] Umar, A. M. (2006). *Dirasah al-Saut al-Lughawi*. Kaerah: Alam al-Kutub.